

Kertész Imre
Mentés másként
Feljegyzések 2001–2003

Magvet? Kiadó Könyvklubja: Mentés másként

2011 október 11. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

nincs értékelve

Még

Mérték

Intim és intellektuális. Igazi titkos könyv. A 2001 és 2003 között vezetett naplóból kiderül, hogyan élte meg Kertész Imre a Nobel-díj körüli világszenzációt, mit látott és mit álmódott, mi a véleménye az ezredforduló politikai káoszáról, és hogy miképpen menthet? másként a szabadság és a személyiség.

Kertész Imre 1929. november 9-én született Budapesten. 1944. június 30-án tizennégy évesen Auschwitzba deportálták. Több koncentrációs táborban tartották fogva, míg végül a lágerek felszabadítása után, 1945-ben tért haza Magyarországra, ahol újságírásból és fizikai munkából élt.
2002. október 10-én, a világon el?ször magyar író, Kertész Imre kapta az irodalmi Nobel-díjat.

Kertész Imre 2001 és 2003 között írott naplója izgalmas és elgondolkodtató olvasmány. Kertész ekkor dönti el, hogy Budapestre?l Berlinbe költözik, 2002 ?szén megkapja az irodalmi Nobel-díjat, közben próbálja befejezni Felszámolás cím? regényét, a háttérben leomlanak az iker tornyok, és az európai demokráciának [új kihívásokkal kell szembenéznie](#). *“Valóban egy naplóról van szó, tele személyes reflexióval. Az olvasó megtudhatja például, hogy miért tért át Kertész Imre a számítógépen való írásra”* – A *Mentés másként* lapjain a legszemélyesebb, legintimebb életkérdésekhez szervesen kapcsolódnak korunk irodalmi, filozófiai problémái.
Péczy Dóra, a *Magvet? Kiadó* f?szerkeszt?je megemlítette, hogy Kertész Imre sokáig Titokfájlnak nevezte a szöveget: *“Magának kezdte írni, közben azonban irodalmi m?vé alakult.”*

Kertész Imre: Mentés másként

(Részlet)

2002. október 4. Az öregség, a test e lehetetlen állapota, miután hosszú időn át hozzászoktunk a fiatalsághoz, majd a férfikorhoz, mely változás eléggé szervesen megy végbe ahhoz, hogy valójában észre se vegyük. Az öregség tünetei azután egyszerre jelentkeznek, úgyszólván egyik percrel a másikra konstatálod, hogy csak hajlottan tudsz járni, hogy fáj a térded, nem tudsz aludni, koncentrációs képességed korlátozott, erekciód elégtelen; az egésztest nem nagyon lehet megérteni, különösen azért nem, mert elfogadhatatlan, és mégis uralkodik rajtad; az állapotoddá vált, miközben úgy érzed, elsiették a dolgot, hiszen, ami az életre való készségedet illeti, járna tán még néhány esztendő; de hát épp erre van szó: megvonatnak az esztendőket, úgy szól az ítélet, hogy elég volt belőled, s legjobb, ha nem próbálsz fellebbezni, csak herdálsz a maradék időt, és mit is kezdenél idegenné vált testeddel, megvalósíthatatlan vágyaiddal?

2002. október 12. Valahogyan interpretálni a Nobel-díjat. Azt hiszem, a Svéd Akadémia döntése nagy bátorságról tanúskodik. Azért kaptad, mert... az indoklás lényegtelen. Egy meglehetősen kifogástalan képesség, magányos, hazátlan és védtelen író kapta, aki semmiféle „hivatalos” támogatásban nem részesült, nincs lobbyja, nem tud angolul, és igen sötétben látja a világot. De látja. Az Akadémia törékeny értékek mellett szavazott, és megdöbben az egyöntetű szeretetet, amellyel döntését fogadták. – Én magam még nem fogtam fel semmit sem. Két napja interjúkat adok csak; úgy viselkedem, mintha mindig ezt tettem volna. De valahogy távol, s kívül állok az egészen, igazi „valaki más” élmény. Nagy fáradtság. M. vizsgáztató jelenléte. Többet, legnagyobb meglepetésemre, nem mondhatok.

2002. október 26. Ma hajnalban meghalt Unseld. Egy bizonyos értelemben vigasztalhatatlan vagyok. Pontosan nem tudom, miért. Mert igaz, hogy szerettem őt, igaz, hogy minden más lenne, a díj is, ha még – s ereje teljes pompájában, akár egy uralkodóherceg – jelen lehetne; valami mást is sajnállok benne, valami többet, egy nagy generáció utolsó nagy alakjának letűnését sajnálom, az Alapító, a nagy férfiú letűnését. – Ullát felhívtam, azt mondja, Siegfried velem beszélt utólag; csak töredékes szavakat mormolt, azt mondta: „Ich komme” – gondolom, Stockholmot értette ezen –, különben csak nehéz lélegzetvételt hallottam, s arra gondoltam, ez a mostani betegsége biztosan elviszi. Így lett.

Különben köröttem a Nobel-díj tébolya fortyog. Mélységes fáradtság, mondhatnám, kívül-belül. Magdi nehéz helyzetállása. A beszédet két hét múlva kell szállítanom, jó húszhuszonnégy oldal. Sokan boldogok, díjazásomban valamiféle remény felcsillanását látják. A magyar náci – akik közt számos zsidó akad – gyaláznak. Két hivatalos zsidó, egy Reich-Ranicki nevű lengyel-német, meg az Ausztriában lebzselő volt sztálinista Lendvai Pál kijelentette, hogy a Nobel-díjat nem nekem kellett volna megkapnom. – De több szót az egészre nem érdemes vesztegetni. Hiányzik a regényírás, hogy szinte belebetegszem.

2002. október 27. Vasárnap. Magdi reggel elutazott. Izgatott délelőtt; képtelen voltam rá, hogy tisztességes választ fogalmazzak bizonyos személyes hangú gratulációkra. Megszereztem a vasárnapi Frankfurtert, a szép nekrológokkal (Unseld). Még én sem mondtam akkora marhaságot, a rossz némettudásommal. Néhány gyors jegyzet a stockholmi beszédhez. Tegnap este felhívtam Ligetit, rögtön elkedvetlenedett, mert – ahogy ő mondja – „kokettül” beszéltem a díjról. De hát Auschwitz és a Nobeldíj között elég nehéz összefüggést teremteni. Végül is nem arra szerzedtünk, hogy hat évtizeddel később irodalmi Nobeldíjat kapok. Abszurditás, ami egyedül iróniával hidalható át. Ez nem jelenti, hogy nem örülök – habár, azt hiszem, még nem fogtam fel, mi történt velem. M. ugyanezt mondja. Az első napi nap, öt órákor már csaknem teljesen sötét van. A Wallotstrassében ülök, dolgozószobám, amelyet lombok vesznek körül, olyan, akár egy akvárium mélye. Az ég üvegfényű, felszisszennek a fák, heves szél közeledik. Se levél, se telefon, tíz napja az első nyugodt délután.

2002. november 13. Éjfél. Ezeket a sorokat Berlinben írom. Veni, creator spiritus! Istentelen a dekreatív élet. Ezt akartam? Valójában ezt, de nem így. Ezért írtál? Nem, dehogyis. Örülsz? Alapjában véve igen, de fenntartásokkal. Hát akkor mi a baj? Az, hogy nem írok; tartalmatlan az életem, idegenként élem meg önmagammat.

2002. november 17. Az életemet kísérő groteszk. Amint a diadalmas kürtészó közepette felhangzik a basszustuba rőfögése – valami szellentő hang, valaki alvilági nótát fúj a fődallamba, miközben fúvástól dagadó ábrázattal felbukkan a banda, s bohócruhában, piros-zöld kockás harisnyában egy félfordulattal csatlakozik a tarka menethez. – Gyerekkori barátok. Az élvezetük, hogy belepiszkíthatnak a számukra tiltott területen fekvő gyümölcsösbe. Gyorsan letolják a nadrágjukat, könnyítenek magukon, s aztán elszaladnak. Az örök groteszk, Bosch képei. Érdekes; de jobban megvisel a kelleténél.

2002. december 3. Soha életemben nem tapasztaltam még annyi aljasságot, mint amióta kihirdették a Nobel-díjamat. Mintha a díj éppen arra való lenne, hogy rányissa az ablakot az aljasság feneketlen mélységeire. A náci zsidózása; a zsidók zsidózása; a gonosz féreg, amely a múltból elmászik, és hullaméreggel fecskendezi tele a levegőt. A masinéria; ez a masinéria a felröplésemre jött létre; sajtó és közszereplés formájában erőtlen végső?

határáig hajszol. Mindenki csavar egyet a gépezeten, amely lassan megfojt, összenyom, fölemészt.

2002. december 15. Berlin. Az este érkezünk Stockholmból. Megtörtént. Elmondtam a beszédet, megkaptam a díjat. Most éjszaka van, három óra tizenöt. Már is távoli álomnak t?nik az egész. Alig várom a szürke hétköznapok visszatértét.

2002. december 22. Budapest, negyedik napja. 18-án, 19-én tömegesemények, ájultan ültem egy sarokban, ahová beszorítottak, miközben könyvek tömegeit dedikáltam, emberek beszéltek hozzám, az arcomba lihegtek, nem engedtek vacsorázni, egy pohár vizet sem kaphattam. Ezt szeretetnek, népszerűségnek nevezik. Magdi a düht?l ég? arccal vonszolt a kijárat felé. – Tegnap a regény meglév? els? részének elolvasása; diadalézés. Kérdés, hogyan szervezhetem meg alkotói magányomat. (Lám, már a nyelvem sem a magamé)

cultura.hu

A könyv megrendelhet? a következ? címen:

<http://kiadok.lira.hu/kiado/magveto/index.php?action=konyv&id=139404935>

Kertész Imre: Mentés másként

Ajánló